

Rechtbank van Eerste Aanleg Brussel 23e Kamer - 12 december 1996

N.V. X en N.V. Y / Z

I. DE FEITEN

1. Groep F was, in 1988, een groep van vennootschappen, bestaande uit o.m. de N.V.'s G, H, I, J en K. De groep was actief in de groot- en kleinhandel en verdeling van voedingswaren. Partij F fungeerde als holdingvennootschap voor de hele groep.

De aandelen van N.V. F waren in handen van drie groepen van min of meer familiale aandeelhouders. De commissaris-revisor van alle genoemde vennootschappen was op dat ogenblik de heer L., toen verbonden aan het kantoor M, thans verweerster.

Het boekjaar van partij F loopt van juni tot mei, zodat de jaarrekening in beginsel in de tweede helft van het kalenderjaar wordt opgesteld en ter algemene vergadering goedgekeurd.

2. Op de algemene vergadering van 20 oktober 1987 wordt de jaarrekening over 1986-87 goedgekeurd. Zij vermeldt een eigen vermogen van 224.572.000 BEF.

In zijn verslag van 28 september 1987 over deze jaarrekening, vermeldt de heer L dat "zich via een kleindochter een additionele minderwaarde zou kunnen voordoen van 47.000.000BEF". De door de raad van bestuur van de dochteronderneming geboekte minderwaarde van 12.000.000 BEF is zijns inziens niet voldoende. Daarnaast bestaat er echter "een latente meerwaarde op het onroerend patrimonium van de vennootschap, dat ruimschoots de minderwaarde op de participatie dekt". De commissaris-revisor is "van mening dat het vermogen van de vennootschap" niet is aangetast.

Hij besluit door "zonder voorbehoud" te verklaren dat de jaarrekening over het boekjaar 1986-87 "is opgesteld rekening gehouden met de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die daarop van toepassing zijn, een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap en dat een passende verantwoording werd gegeven in de toelichting".

3. Op een gegeven ogenblik starten onderhandelingen tussen de groep waartoe eiseressen behoren en de eerste familiale aandeelhoudersgroep, deze rond de heer N.

Omtrent deze onderhandelingen leggen eiseressen een getypte tekst voor, met als titel "Gespreksnotitie d.d. 17 december 1987 met de heer O", die de weergave zou zijn van een voorbereidende vergadering tussen de heer O. en de financiële directeur van de groep.

Tevens leggen zij een niet-gedateerd noch ondertekend handgeschreven papier voor, waarop een aantal berekeningen en een lijst van aandeelhouders vóór de intrede van eiseressen voorkomen. Dit stuk heeft volgens eiseressen betrekking op de navolgende onderhandelingen die leidden tot de ondertekening van de eerste overeenkomst, met de heer N. Het zou zijn neergeschreven door de heer P, toen voorzitter van de raad van bestuur van de N.V. Q (thans eerste eiseres), in aanwezigheid van de heren O en N.

De "gespreksnotitie" bevat een waardebepaling van 46.119 BEF per aandeel, uitgaande van de jaarrekening per 31 mei 1987. De handgeschreven nota bevat een waardebepaling van 43.600 BEF.

Op te merken valt dat de eigen-vermogenswaarde per aandeel uitgaande van de balans per 31 mei 1987, 40.831 BEF bedraagt.

4. Op 6 mei 1988 verkoopt de heer N 1.712 aandelen van de N.V. F aan de Belgische vennootschap van de heer O, tegen de prijs van 45.000 BEF per aandeel.

De heer N is bereid "beheerder" te worden. Bovendien verbindt de heer O zich namens N.V. R en N.V. Q onder zekere voorwaarden tot een meelafname bij de heer N. Beide partijen verplichten zich tot geheimhouding.

De zeer korte, handgeschreven basisovereenkomst wordt, hoewel daarin is voorzien, blijkbaar nooit verder uitgewerkt, maar de overdracht grijpt plaats zoals erin vermeld.

5. Op een niet nader gedateerde algemene vergadering, gehouden na 3 oktober 1988 (datum van het verslag van de commissaris-revisor), wordt de jaarrekening over 1987-88 goedgekeurd. De samenstelling van de raad van bestuur is dezelfde gebleven: noch de heer N, noch enige vertegenwoordiger van eiseressen maken er deel van uit.

Noch de jaarrekening, noch het controleverslag van de commissaris-revisor bevatten substantiele wijzigingen t.o.v. het voorgaande boekjaar. Thans bedraagt het eigen vermogen 228.466.000 BEF.

In zijn verslag vermeldt de commissaris-revisor dat "zich via [dezelfde] kleindochter van de vennootschap een additionele minwaarde zou voordoen van 35.000.000 BEF. Ondanks de nodige inspanningen is het niet mogelijk geweest tot een herstel van het eigen vermogen te komen. Het kapitaal van deze vennootschap is volledig verloren. De raad van bestuur van de dochtervennootschap heeft beslist om in consistentie met vorig jaar een additionele minwaarde te boeken van 12.000.000 BEF".

Opnieuw vermeldt de commissaris-revisor de "latente meerwaarde op het onroerend patrimonium", die "ruimschoots de minwaarde op de participatie dekt". Hij besluit andermaal dat het vermogen van de vennootschap niet is aangetast.

Voor het overige keurt hij, zoals het vorige jaar, de jaarrekening zonder voorbehoud goed.

6. Op 19 januari 1989 ondertekent de groep R, i.e. "de Belgische maatschappijen van deze groep, eigenaar van 1.712 aandelen van de N.V. F", een intentieverklaring, samen met de heren S., eigenaar van 428 aandelen in de N.V. F, de heer T, eigenaar van eveneens 428 aandelen in N.V. F, en de heer U., eigenaar van 856 aandelen in N.V. F, die samen een tweede familiale groep vormen.

Ook deze intentieverklaring wordt nooit verder geformaliseerd maar wel uitgevoerd.

Zij voorziet in een overdracht van de genoemde aandelen aan de groep R, tegen de prijs van 47.000 BEF per aandeel voor de heer T. en van 45.000 BEF per aandeel voor de beide andere verkopers, die tevens bestuurder zullen blijven.

De verklaring voorziet in een vrij complex schema teneinde een aandeelhoudersovereenkomst van 7 oktober 1983, die blijkbaar een voorkooprecht bevat, te kunnen naleven. Laatstgenoemde overeenkomst wordt thans niet voorgelegd. Wel wordt in de overeenkomst bevestigd dat groep R "er volledig kennis van heeft". De heer N, van wie het eerste pakket aandelen was gekocht, zou, naar luid van de eerste conclusie van eiseressen (p. 4) geen partij zijn bij deze overeenkomst.

Ook thans verbinden alle betrokkenen zich tot geheimhouding.

7. Op 14 maart 1989 ten slotte verkopen een aantal leden van de familie N, een heer V, een heer W en een heer AB, blijkbaar de derde familiale groep, samen 2.039 aandelen N.V. F aan de N.V. Q, tegen de prijs van 48.227 BEF per aandeel.

8. Net zo min als de eerste, bevatten ook deze twee volgende overeenkomsten enige garantiebepaling m.b.t. de waarde van de aandelen en het vermogen van de vennootschap t.v.v. de kopers.

Evenmin bevatten zij enige aanwijzing omtrent de vraag hoe de respectieve aankooprijzen van 45.000 BEF, 47.000 BEF en 48.227 BEF werden bepaald.

Wat dit laatste punt betreft stellen eiseressen, zonder dat dit door stukken wordt gestaafd, dat, op het ogenblik waarop het tweede en derde pakket aandelen wordt overgedragen, in toepassing van de aandeelhoudersovereenkomst van 7 oktober 1983, tussen de houders van deze aandelen een richtprijs van 47.000 BEF per aandeel gold in geval van verkoop (eerste conclusie, p. 4).

9. Nadat deze drie overeenkomsten zijn uitgevoerd heeft de R-groep dus 5.463 aandelen verworven. Daarvoor heeft zij in het totaal 253.271.000 BEF betaald, of gemiddeld 46.361 BEF per aandeel.

10. Blijkens het verslag van de daaropvolgende algemene vergadering van 12 december 1989, bezit N.V. Q, thans eerste eiseres, 3.788 aandelen, en de N.V. Y, tweede eiseres, 1.712 aandelen.

De precieze wijze waarop eiseressen uiteindelijk tot deze aandelenverdeling komen wordt uiteengezet in de conclusies van eiseressen ingediend op 2 september 1993 (p. 14) en op 8 maart 1995 (p. 3) en kan steun vinden in de voorgelegde stukken.

Eerste eiseres verwerft bijkomend nog de 37 laatste aandelen van een zekere heer AC. Eerste en tweede eiseres bezitten aldus samen alle 5.500 aandelen van N.V. F.

11. De aandelenoverdrachten gaan tevens gepaard met een wijziging van de samenstelling van de raad van bestuur, die plaatsgrijpt op 15 maart 1989 (zie verslag raad van bestuur 6 november 1989).

In de jaarrekening 1988-89 [worden] drie vertegenwoordigers van eiseressen en eerste eiseres als bestuurders vermeld, naast twee leden van de familie STV.

12. Op de algemene vergadering van 12 december 1989 wordt het mandaat van de heer L, dat tot een einde is gekomen, niet verlengd. Evenmin wordt hem kwijting verleend. De controleopdracht wordt toevertrouwd aan een ander revisorenkantoor.

Aan de raad van bestuur in zijn samenstelling tot 14 maart 1989 wordt evenmin kwijting verleend. Wel wordt kwijting verleend aan de nieuwe raad van bestuur, al zijn twee leden dezelfde gebleven. Eiseressen noch de vennootschap zelf hebben zich blijkbaar ooit met een aansprakelijkheidsvordering tot de oude raad van bestuur gewend.

13. In de jaarrekening over 1988-89 wordt een bedrag van 129.041.674 BEF afgeboekt als uitzonderlijke kosten, die hun oorsprong zouden vinden in de voorgaande boekjaren maar toen niet werden afgeboekt. Het gaat om meer dan de helft van het eigen vermogen, en iets meer dan de helft van de door eiseressen betaalde aankoopprijs.

Dit bedrag is samengesteld als volgt:

- 44.950.715 BEF voor dubieuze debiteuren,
- 68.778.635 BEF voor waardeverminderingen op deelnemingen (vnl. N.V. H),
- 770.887 BEF voor lening klanten,
- 397.767 BEF voor oninbare vorderingen,
- 231.625 BEF voor nagekomen jubileumkosten,
- 1.176.694 BEF voor minderwaarde op gebouwen,
- 3.517.176 BEF voor voorziening brugpensioenen,
- 2.000.000 BEF voor voorziening grote herstellingen,
- 7.236.175 BEF voor R.S.Z.-supplement.

Na deze afboekingen bedraagt het eigen vermogen nog 142.150.000 BEF.

Volgens de commissaris-revisor, op dat ogenblik nog steeds de heer L, "zijn de toegepaste waarderingsregels consistent met vorig jaar, maar werden zij strenger toegepast. Dit heeft geleid tot additionele waardeverminderingen op vorderingen en op de deelnemingen", die "werden gerubriceerd onder de uitzonderlijke kosten". Hij levert ten slotte in zijn verslag opnieuw een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud af.

14. Op 7 november 1991 stelt de raadsman van eiseressen verweerster in gebreke, tot betaling van een bedrag van ten minste 188.051.471 BEF in hoofdsom, omdat de jaarrekeningen van N.V. F, waarop eiseressen zouden hebben gesteund om de prijs voor de aandelen te bepalen, geen getrouw beeld gaven van de toestand van de vennootschap, en de commissaris-revisor daarvoor medeaansprakelijk zou [zijn].

II. VOORWERP VAN DE EIS

Eiseressen vorderen een schadevergoeding ten bedrage van 180.000.000 BEF, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten vanaf 7 november 1991. Zij gronden deze op de fouten die de heer L zou hebben begaan in de uitoefening van zijn controleopdracht als commissaris-revisor, waardoor eiseressen ten onrechte zouden hebben vertrouwd op de gegevens voorhanden in de jaarrekeningen van N.V. F om de koopprijs van de aandelen te bepalen.

Alvorens over deze eis recht te doen, vorderen zij de aanstelling van een gerechtelijke boekhoudkundige expert, met als opdracht:

- de jaarekeningen van alle vennootschappen van de groep F m.b.t. het boekjaar 1987-88 i.h.b., en m.b.t. alle andere boekjaren die hij nodig acht, te reviseren aan de hand van alle stukken, documenten en bescheiden hem overgemaakt door partijen,
- na te gaan of, en zo ja, welke fouten, onnauwkeurigheden of onzorgvuldigheden werden begaan door de toenmalige commissaris-revisor, met aanduiding van de geschonden wettelijke bepalingen, boekhoudkundige regels of andere,
- op basis van een correcte revisie van de groep, het reeel eigen vermogen aan te duiden van N.V. F per 31 mei 1988, en
- in het algemeen te oordelen of de uitgevoerde controle en revisie door de toenmalige commissaris-revisor voldoen aan de regels terzake.

III. BEOORDELING

A. De wettelijke opdracht van de commissaris-revisor en de gevolgen van zijn taakuitoefening voor derden

1. Naar luid van art. 64, § 1 Venn.W., controleert de commissaris-revisor de financiële toestand, de jaarrekening en de regelmatigheid, vanuit het oogpunt van de vennootschappenwet (inclusief de boekhoudwet, zie de verwijzing in art. 65, eerste lid en art. 77, tweede lid Venn.W.) en de statuten, van de verrichtingen weergegeven in de jaarrekening.

Daarbij houdt de commissaris-revisor tevens rekening met de normen die het Instituut der Bedrijfsrevisoren (I.B.R.) aan zijn leden oplegt wat betreft de wijze waarop de controle wordt uitgeoefend. Deze normen omschrijven de gedragslijn van de normaal voorzichtige en behoedzame revisor (zie in dezelfde zin FORIERS, P.A. en VON KUEGELGEN, M., "La responsabilite civile des reviseurs et experts-comptables", *Rev. dr. ULB*, 1992, nr. 6, (11), 25, nr. 26; FORIERS, P.A., "La responsabilite civile des reviseurs d'entreprises : aperçu general", bijdrage studiedag *Brannen van aan- sprakelijkheid van de bedrijfsrevisor*, Instituut der Bedrijfsrevisoren, 7 mei 1996, nr. 25; VAN OEVELEN, A., "De rol en de civielrechtelijke aansprakelijkheid van de commissaris-revisor", in *Handels-, economisch en financieel recht*, verslagboek Delva-cyclus 1994-95, (233), 242, nr. 8).

Het door de revisor opgestelde verslag wordt, nadat de aandeelhouders ter algemene vergadering er kennis van kregen, binnen de dertig dagen na de goedkeuring van de jaarrekening, samen met die jaarrekening neergelegd bij de Nationale Bank van België (art. 80, tweede lid, 5° Venn.W.). De Nationale Bank stelt deze informatie ter beschikking van alle geïnteresseerden.

2. Art. 64octies Venn.W. bepaalt dat de commissarissen-revisoren jegens de vennootschap aansprakelijk zijn voor de tekortkomingen in de uitoefening van hun taak. Zowel jegens de vennootschap als jegens derden zijn zij hoofdelijk aansprakelijk voor alle schade die het gevolg is van de overtreding van de vennootschappenwet of de statuten. Zij kunnen van die aansprakelijkheid worden ontheven t.a.v. overtredingen waaraan zij geen deel hebben gehad, wanneer zij aantonen hun taak naar behoren te hebben vervuld, en zij de overtredingen hebben aangeklaagd bij de raad van bestuur en, indien daaraan geen passend gevolg werd gegeven, bij de eerstvolgende algemene vergadering.

Art. 65 Venn.W. bepaalt de inhoud van het controleverslag dat zij moeten opstellen, en dat aan de algemene vergadering wordt voorgelegd. Dit verslag kan dus, zoals onder nr. 1 vermeld, door derden worden geraadpleegd.

Het gaat om de uitoefening van een wettelijke taak waarvoor de revisoren bovendien een monopolie hebben. Dit heeft invloed op de beoordeling van hun aansprakelijkheid: de uitoefening daarvan geschiedt tevens in het belang van de derden, die erop mogen rekenen dat hij "zijn controleopdracht deskundig, onpartijdig en gewetensvol vervult" (VAN OEVELEN, A., l.c., 283, nr. 53; zie in dezelfde zin: FORIERS, P.A., l.c., nrs. 1, 2, en 18). Zijn certificering van de jaarrekening geeft daaraan geloofwaardigheid (VAN OEVELEN, A., l.c., 235, nr. 2).

De uitoefening van zijn functie houdt dus verband met het algemeen belang. Om die reden voorzien de art. 7bis en 8, § 1 van de Wet van 22 juli 1953 trouwens in een onafhankelijkheidsverplichting t.o.v. de cliënte, de vennootschap waarover de controle wordt uitgeoefend.

3. Deze aansprakelijkheid verjaart na een termijn van vijf jaar, te rekenen vanaf de verrichting (art. 194, vierde streepje Venn.W.).

Hier dateert de eerste verrichting waarop eiseressen zich beroepen, namelijk het controleverslag bij de jaarekening van 1986-87, van 28 september 1987, zodat de vordering, ingeleid bij dagvaarding van 18 juni 1992, niet is verjaard.

In hun hoedanigheid van kopers van de aandelen van partij F., moeten eiseressen worden beschouwd als derden t.o.v. de vennootschap en haar organen, waaronder het controleorgaan (zie in dezelfde zin: FORIERS, P.A. en VON KUEGELGEN, M., *l.c.*, 22, nr. 20; FORIERS, P.A., *l.c.*, nr. 18).

Derhalve mochten zij er, zoals elke derde, op vertrouwen dat, nu de commissaris-revisor een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud afleverde over de jaarrekeningen 1986-87 en 1987-88, deze revisor als onafhankelijke deskundige oordeelde dat de boekhoudkundige gegevens in overeenstemming waren met de wettelijke voorschriften en aldus een getrouw beeld van de financiële toestand van de vennootschap weergaven (zie VAN OEVELEN, *l.c.*, 260, nr. 25). Dientengevolge mochten zij dus ook vertrouwen op de gegevens uit die jaarrekeningen en daarop hun eigen berekeningen afstemmen.

Als blijkt dat de commissaris-revisor, om welke reden ook, ten onrechte nalaat een voorbehoud te uiten bijde jaarrekening en zo de aandacht te vestigen op een boekhoudkundige onregelmatigheid of een onwettige handeling, dan begaat hij t.o.v. derden een fout, ook al waren de aandeelhouders zelf perfect op de hoogte van de werkelijke toestand.

B. Het oorzakelijk verband

1. Uit het hierboven geschetste chronologisch verloop van de feiten, kan met zekerheid worden afgeleid dat, op het ogenblik waarop eiseressen onderhandelden over de aankoop van het eerste pakket van 1.712 aandelen van de heer N (overeenkomst op 6 mei 1988), zij enkel beschikten over de door de heer L gecontroleerde jaarrekening over 1986-87.

Deze werd immers goedgekeurd op de algemene vergadering van 20 oktober 1987. De volgende jaarrekening werd pas opgesteld per 31 mei 1988.

2. Toen eiseressen op 19 januari 1989 het tweede aandelenpakket aankochten, lag ook reeds de jaarrekening van 1987-88 voor (datum goedkeuring A.V. niet vermeld, het revisorenverslag dateert van 3 oktober 1988). Ook bij de aankoop van het derde pakket, op 14 maart 1989, liggen beide jaarrekeningen voor.

Boven (zie onder 1.5) werd vastgesteld dat, op dat ogenblik, eiseressen nog niet waren vertegenwoordigd in het bestuur van de vennootschap: de wijziging van de raad van bestuur greep plaats op 16 maart 1989. Derhalve beschikten zij over geen andere informatie dan diegene voorhanden in de jaarrekening.

Eveneens werd vastgesteld dat eiseressen op dat ogenblik kennis hadden van de aandeelhoudersovereenkomst van 7 oktober 1983.

Anderzijds werd eveneens vastgesteld dat de jaarrekening en het controleverslag over 1987-88 geen substantiele wijzigingen bevatten t.o.v. het voorgaande boekjaar.

3. De daaropvolgende jaarrekening (1988-89) wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van eiseressen, die toen alle aandelen hadden, en vertoont dus geen enkel belang meer voor de

vaststelling van de koopprijs.

Zij is echter wel relevant in zoverre daarin een aantal substantiele correcties worden geboekt. Dit toont aan dat eiseressen overtuigd waren van de noodzaak van deze correcties. Ook van deze jaarrekening geeft de commissaris-revisor een goedkeuring zonder voorbehoud.

Eiseressen steunen overigens op deze correcties om de omvang van hun schade te berekenen.

4. Gelet op de chronologie van de feiten, moet worden aangenomen dat eiseressen voor de bepaling van de koopprijs die zij in de overeenkomst van 6 mei 1988 bereid waren te betalen, ten minste gedeeltelijk rekening hebben gehouden met de eigen vermogenswaarde van de aandelen, zoals die uit de balans over 1986-87 blijkt, ook al hebben zij daarop bepaalde correcties toegepast.

Het is niet uitgesloten, en zelfs waarschijnlijk, dat eiseressen daarnaast ook rekening hielden met een aantal andere gegevens, waarvoor de heer W geen verantwoordelijkheid draagt.

Nu echter vaststaat dat de waarde van N.V. F zoals zij naar voor kwam uit de jaarrekening over 1986-87 en over 1987-88 een rol heeft gespeeld bij de prijszetting door eiseressen in de opeenvolgende koopovereenkomsten, kan de aansprakelijkheid van verweerster teweeggebracht worden, indien zou blijken dat de heer L ten onrechte deze jaarrekeningen zonder voorbehoud goedkeurde, zodat derden erop mochten vertrouwen.

5. Op dit ogenblik liggen voldoende gegevens voor waaruit afgeleid kan worden dat het niet uit te sluiten is dat de toenmalige commissaris-revisor ten onrechte goedkeurende verklaringen zonder voorbehoud afleverde over de jaarrekeningen 1986-87 en 1987-88.

In dat verband kan eraan herinnerd worden dat eiseressen in 1988-89 voor meer dan 129 miljoen BEF aanpassingen in de jaarrekening boekten, en dat diezelfde commissaris-revisor het met deze aanpassingen eens was.

Teneinde uit te maken of de commissaris-revisor een fout heeft begaan, dan wel binnen de grenzen van de hem toevertrouwde wettelijke opdracht is gebleven, moet een deskundigenonderzoek bevolen worden. De gerechtelijke deskundige zal moeten nagaan of fouten werden begaan door de commissaris-revisor, welke deze eventuele fouten zouden zijn, en hoe zijn verslag in voorkomend geval had moeten luiden bij een correcte uitoefening van zijn taak.

In welke mate de gegevens vervat in de genoemde jaarrekeningen de prijs die door eiseressen in elk van de drie overeenkomsten werd betaald effectief heeft beïnvloed, zal moeten worden uitgemaakt eens vaststaat of aan de commissaris-revisor een fout kan worden verweten. De omvang van die fout, die bepalend is voor de invloed van de fout op de betrouwbaarheid van de jaarrekening, is daarbij immers van doorslaggevende betekenis.

Dan zal eveneens moeten worden uitgemaakt in hoeverre eiseressen eventuele inbreuken op de wettelijke bepalingen inzake de opstelling van de jaarrekening reeds kenden, en in aanmerking namen voor hun prijsbepaling, met name door correcties op de gegevens uit de jaarrekening over 1986-87 toe te passen

C. Het deskundigenonderzoek

De raadslieden van partijen hebben verklaard dat de hierna aan te stellen gerechtelijke deskundige geschikt zou zijn om de niet alledaagse opdracht tot een goed einde te brengen.

Hoewel er, formeel gezien, niet van een overeenkomst tussen partijen gesproken kan worden, moet toch rekening gehouden worden met art. 964, eerste lid Ger.W., dat bepaalt dat, indien de partijen op het ogenblik van het vonnis dat het deskundigenonderzoek beveelt overeengekomen zijn omtrent de benoeming van de deskundige, de rechter hun overeenkomst bekrachtigt.

OM DEZE REDENEN, DE RECHTBANK,

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

Rechtsprekend na tegenspraak, Alvorens recht te doen over de eis:

Beveelt een deskundigenonderzoek,

Stelt aan als gerechtelijke deskundige: de heer AD.

met als opdracht te onderzoeken:

1) wat betreft de jaarrekening van partij F over 1986-87:

- of deze jaarrekening, rekening houdend met de toen gekende gegevens, werd opgesteld conform de wettelijke bepalingen, en zo niet, op welke punten de jaarrekening inbreuken daarop bevat en welke de cijfermatige correcties zijn die zouden moeten worden toegepast,

- of, indien de gerechtelijke deskundige inbreuken vaststelt, de commissaris-revisor, eveneens rekening houdend met de wettelijke bepalingen en zijn beroepsnormen, deze inbreuken had moeten zien en signaleren, teneinde het bestuur ertoe te brengen de jaarrekening over 1986-87 te wijzigen, en,

- indien de gerechtelijke deskundige vaststelt dat de commissaris-revisor naliet inbreuken te signaleren, en in de veronderstelling dat de raad van bestuur de door hem gevraagde aanpassingen niet zou hebben doorgevoerd, wat de inhoud van zijn controleverslag over 1986-87 zou zijn geweest indien hij zulks niet had nagelaten,

2) wat betreft de jaarrekening van N.V. F over 1987-88:

- of deze jaarrekening, rekening houdend met de toen bekende gegevens, en mede gelet op de eventuele inbreuken die de gerechtelijke deskundige in de jaarrekening over 1986-87 zou hebben vastgesteld, werd opgesteld conform de wettelijke bepalingen, en zo niet, op welke punten de jaarrekening inbreuken daarop bevat en welke de cijfermatige correcties zijn die zouden moeten worden toegepast,

- of, indien de gerechtelijke deskundige inbreuken vaststelt, de commissaris-revisor, eveneens rekening houdend met de wettelijke bepalingen en zijn beroepsnormen, deze inbreuken had moeten zien en signaleren, teneinde het bestuur ertoe te brengen de jaarrekening over 1987-88 te wijzigen, en,

- indien de gerechtelijke deskundige vaststelt dat de commissaris-revisor naliet inbreuken te signaleren, en in de veronderstelling dat de raad van bestuur de door hem gevraagde aanpassingen niet zou hebben doorgevoerd, wat de inhoud van zijn controleverslag over 1987-88 zou zijn geweest indien hij zulks niet had nagelaten;

- 3) of, en zo ja, in welke mate, de eventueel door de gerechtelijke deskundige vastgestelde inbreuken reeds door eiseressen zelf gecorrigeerd werden, zoals zou blijken uit de stukken vermeld in randnummers I.3. hierboven;
- 4) of, en zo ja, in welke mate, de goodwill van 65.000.000 BEF, die door eiseressen in aanmerking zou zijn genomen voor de bepaling van de prijs die zij bereid waren voor de aandelen te betalen, beïnvloed zou zijn door de door de gerechtelijke deskundige vastgestelde inbreuken; en
- 5) of de wijzigingen die werden doorgevoerd in de jaarrekening over 1988-89, en in voorkomend geval in de latere jaarrekeningen, in het licht van de toen gekende gegevens en mede rekening houdend met, de resultaten van zijn onderzoek inzake de jaarrekeningen over 1986-87 en 1987-88, verantwoord zijn naar aard en naar omvang, en of eventueel andere aanpassingen hadden moeten gebeuren;

Zegt dat deze deskundige zijn opdracht zal dienen te vervullen door:

- de partijen gezamenlijk te horen in hun verklaringen en opmerkingen, ten minste hen daartoe behoorlijk op te roepen,
- kennis te nemen van de stukken die partijen hem voorleggen, en in voorkomend geval van de stukken die hij zich door partijen of door derden zal laten voorleggen,
- alle nuttige inlichtingen in te winnen en onderzoeken te doen,
- te pogen partijen te verzoenen, en in dat geval van het akkoord tussen partijen een schriftelijk en door partijen te ondertekenen protocol op te stellen,
- bij ontstentenis van verzoening een schriftelijk en gemotiveerd voorverslag aan partijen ter kennis te brengen, met verzoek hun opmerkingen te ontvangen,
- vervolgens deze opmerkingen te beantwoorden, en in een definitief en onder ede bevestigd verslag zijn advies te geven over de hierboven in de opdracht omschreven punten,
- dit verslag samen met de schriftelijke opmerkingen van partijen in te dienen ter griffie van deze Rechtbank binnen een termijn van zes maanden te rekenen vanaf zijn aanvaarding van de opdracht,

Zegt dat de deskundige zijn opdracht zal dienen uit te voeren met toepassing van de bepalingen van de artikelen 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het deskundigenonderzoek,

Verwijst de zaak naar de bijzondere rol.

